

Rozhovor prezidenta republiky pro Parlamentní listy

4.3.2023 - Miloš Zeman | Správa Pražského hradu

Pane prezidente, koalice nakonec protlačila snížení valorizace důchodů. Podle opozice zvítězila síla, arogance a nekompetence. Jak to vnímáte Vy?

Už jsem říkal po setkání s maďarskou prezidentkou Katalin Novákovou, že stát, který ubírá peníze důchodcům, není dobrý stát. V každém případě to pokládám za chybu vládní politiky a pokládám za chybu opozice, že tomu nezabránila.

Co říkáte na průběh projednávání této věci v Poslanecké sněmovně? Viděl jste páteční boj o pultík a omezování přednostních řečí?

Obstrukce jsou normální nástroj každé opozice. Spíše mě mrzí, že do toho 22. března to opozice nedotáhla, kapitulovala a tím pádem odsoudila důchodce k jisté ztrátě životní úrovně.

Na životní úroveň seniorů může mít dopad i případné znovuzavedení poplatků u lékaře, o čemž podle svých slov uvažuje ministr zdravotnictví Válek...

Jediné pozitivní, co na tom návrhu vidím, je, že může vést k pádu vlády.

Nedávno skončil vládní zmocněnec pro tzv. boj s dezinformacemi Michal Klíma, jeho agenda ale pokračuje. Co soudíte o záměrech typu vypínání webů z rozhodnutí úředníků, zavedení trestného činu šíření dezinformací atd.?

Myslím si, že vláda, která zavádí skrytou cenzuru, jednak nevěří svým občanům, ale co je horší, nevěří sama sobě. Nevěří tomu, že její opatření dovedou občany přesvědčit.

Zahájil jste svou kariéru v listopadu 1989...

...není to úplně přesné, protože jsem ji zahájil krátce před listopadem svým článkem v Technickém magazínu, který se velmi rozšiřoval a za který mě už potřetí komunisté vyhodili z práce. Takže listopad byl pouze logickým pokračováním.

Nevracíme se, s ohledem na obavu o omezení svobody slova a další věci, v některých ohledech zpátky před listopad 1989?

Ano. Vzpomněl jsem si například, že paní Pekarová Adamová kritizovala Miroslava Kalouska za jeho poznámky slovy, že poškozují stranu a vládu. Říkal jsem si, že v osobě paní Pekarové a nejen jí se jistým způsobem před listopad vracíme.

A v těch záležitostech spojených s obavami o cenzuru? Nebo je srovnání s předlistopadovou dobou přehnané?

Není to přehnané. V řadě lidí přežívají pozůstatky satelitního myšlení, které spočívají v tom, že by si přáli, aby měli všichni jeden názor.

Začíná se mluvit o možném odvolání Aleše Michla z čela ČNB, protože prý stále nemá bezpečnostní prověrku. Bylo by v případě jejího nezískání odvolání na místě?

Mluvčí centrální banky řekla, že Aleš Michal má prověrku na tajné a je to dostačující, což já plně respektuji.

Svět nenávratně poznamenal vpád Ruska na Ukrajinu, válka trvá přes rok. Lze vidět naději na konec války? Jak dlouho to může trvat?

Měl jsem teď několik zajímavých rozhovorů s několika prezidenty. Asi hodinu trvající rozhovor s čínským prezidentem přes videohovor, dále také s izraelským a německým prezidentem, osobně v Náchodě s polským prezidentem, na Štrbském plese s paní prezidentkou Čaputovou, v Bělehradě s panem prezidentem Vučićem atd. Ve všech diskusích s těmito prezidenty bylo aktuální téma Ukrajina.

Hledám, kdo by mohl být jakýmsi mediátorem mezi Ukrajinou a Ruskem, protože válka jednou musí skončit. Patrně neskončí totální porážkou jedné ze dvou válčících stran, takže nastoupí příměří a po něm mír. To musí někdo zprostředkovat. Z hlediska relativně neutrální pozice mezi oběma stranami to může být Čína, Turecko, již zmíněné Srbsko, Izrael, Rakousko, o čemž jsem mluvil s prezidentem Van der Bellenem, a Maďarsko, o čemž jsem mluvil s Katalin Novakovou.

Může reálně Ukrajina Rusko porazit, jak většina západního světa věří?

Je hezké to vyhlásit za cíl této války, nic proti tomu. Na druhé straně, i když oceňuji, že ukrajinská armáda je statečná a dosahuje dílčích úspěchů, zatímco ruská armáda prokazuje nesprávnost teze o druhé nejsilnější armádě světa, přece jenom je dobré si uvědomit, že v této dlouhé a opotřebovávající válce obě strany mohou stále ještě nasadit rozsáhlé rezervy. Západ může pokračovat v dodávkách moderních zbraní Ukrajině, Rusko může posílat svoji zastaralou techniku a novou živou sílu na Ukrajinu. Z tohoto důvodu si myslím, že myšlenka mírových rozhovorů a zprostředkovatelů je stále aktuálnější.

Velká západní média píší o tlacích na prezidenta Zelenského ze strany Francie a Německa, aby počítal s tím, že možná bude muset přistoupit na kompromisní dohodu. Měl by pak případně Zelenskyj kompromis přijmout?

Kompromis možná ano, ale porážku určitě ne.

V případě, že se válka potáhne, do jaké míry je podle Vás pravděpodobné, že Západ v jednu chvíli řekne: už jsme vám těch zbraní dali dost, stálo to balík peněz, končíme a dohodnete se s Putinem?

V politice je nesmírně důležitá prestiž. Každá z bojujících stran, ale také každý z jejich podporovatelů by ztratil tvář, kdyby s touto podporou přestal. Konec konců občané těchto zemí by se velmi pravděpodobně proti tomu bouřili. Stejně tak jako v době, kdy se jednalo s Hitlerem, pacifisté měli zpočátku navrch, ale nakonec prohráli.

V německém parlamentu se ozvaly hlasy, že Angela Merkelová nese díl viny na vpádu Ruska na Ukrajinu, protože prý blokovala vstup Ukrajiny do NATO.

Je to naprostý nesmysl. Vstup Ukrajiny do NATO byl blokován z toho prostého důvodu, že do NATO nemůže být přijata země, na jejímž území probíhá ozbrojený konflikt. Tím samozřejmě nemám na mysli ruskou agresi, ale situaci v Doněcku a Luhansku.

Bude možné po skončení války obnovit ze strany Evropy bližší vztahy s Ruskem?

Samozřejmě bych si to přál. Na druhé straně, Putin se do té míry zkompromitoval, že obnovení těchto vztahů bude patrně možné až po jeho odchodu. Říkám, že je docela možné, že ho svrhnu bud armádní generálové, kteří nejsou spokojeni s vedením války na Ukrajině, protože tam Putin prohrává. Nebo ho naopak svrhnu byznysmeni, protože nejsou spokojeni s ekonomickými sankcemi proti Rusku.

Velmi diskutovanými problémy v EU je z českého hlediska energetika, problémy spojené s výpadkem ruského plynu, gigantické zdražení, zákaz aut se spalovacími motory. Evropská unie však příliš nehodlá přehodnotit odvážné plány s Green Dealem. Jaký to dává v současné krizové situaci smysl?

Rád konstatuji, že Evropská unie začíná ustupovat od zákazu aut se spalovacími motory. Přál bych si samozřejmě, aby se vzdala Green Dealu jako celku, protože to pokládám za nebezpečné zelené šílenství a jsem zastáncem jaderné energie, jsem i zastáncem zpomalování útlumu těžby uhlí do doby než se jaderná energetika více rozšíří a obnovitelné zdroje pokládám za pouhý doplněk energetického mixu.

Jedním z Vašich prvních kroků na Hradě před deseti lety bylo vyvěšení vlajky EU na Hradě, dlouhá léta jste se označoval za eurofederalistu. Platí to i nadále?

Platí to dodnes v tom smyslu, že Evropskou unii pokládám za smysluplnou organizaci. Neznamená to ale, že souhlasím se všemi činy Evropské komise a to zejména tam, kde se až příliš vměšuje do vnitřních záležitostí jednotlivých členských států.

Nedávno jste se tady v Lánech setkal s Vaším nástupcem. Jaký dojem ve Vás Petr Pavel zanechal?

Po prvním setkání nemáme podléhat jakémukoli okamžitému dojmu a myslím si, že je seriózní mu dát 100 dnů hájení jako dáváme například i nové vládě. Potom uvidíme.

Můžete závěrem něco vzkázat českým občanům, ale i politikům?

V této době bych vzkázal jediné. Varujte se ctižádostivých amatérů, protože mohou způsobit daleko více škody než užitku.

<https://www.hrad.cz/cs/prezident-cr/soucasny-prezident-cr/vybrane-projevy-a-rozhovory/rozhovor-prezidenta-republiky-pro-parlamentni-listy-16917>